

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (plénum)

z 10. decembra 2018*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 50 ZEÚ – Oznámenie členského štátu o svojom úmysle vystúpiť z Európskej únie – Dôsledky oznámenia – Právo jednostranne odvolať oznámenie – Podmienky“

Vo veci C-621/18,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Court of Session, Inner House, First Division (Scotland) [Vrchný súd, odvolací senát, prvé oddelenie (Škótsko), Spojené kráľovstvo] z 3. októbra 2018 a doručený Súdnemu dvoru 3. októbra 2018, ktorý súvisí s konaním:

Andy Wightman,

Ross Greer,

Alyn Smith,

David Martin,

Catherine Stihler,

Jolyon Maugham,

Joanna Cherry

proti

Secretary of State for Exiting the European Union,

za účasti:

Chrisa Leslieho,

Toma Brakea,

* Jazyk konania: angličtina.

SÚDNY DVOR (plénum),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredsedníčka R. Silva de Lapuerta, predsedovia komôr J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev, A. Prechal, M. Vilaras, E. Regan, T. von Danwitz, C. Toader, F. Biltgen, K. Jürimäe a C. Lycourgos, sudcovia A. Rosas, E. Juhász, M. Ilešič, J. Malenovský, L. Bay Larsen, M. Safjan, D. Šváby, C.G. Fernlund (spravodajca), C. Vajda, S. Rodin, P.G. Xuereb, N. Piçarra a L. S. Rossi,

generálny advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajomník: L. Hewlett, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 27. novembra 2018,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- A. Wightman, R. Greer, A. Smith, D. Martin, C. Stihler, J. Maugham a J. Cherry, v zastúpení: A. O'Neill, QC, M. Lester, QC, D. Welsh, advocate, P. Eeckhout, profesor práva, a E. Motion, solicitor,
- C. Leslie a T. Brake, v zastúpení: M. Ross, QC, G. Facenna, QC, A. Howard, barrister, S. Donnelly, advocate, J. Jack a J. Halford, solicitors,
- vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: S. Brandon a C. Brodie, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci R^t Hon. Lord Keen of Elie, QC, a T. de la Mare, QC,
- Rada Európskej únie, v zastúpení: H. Legal, J.-B. Laignelot a J. Ciantar, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: L. Romero Requena, F. Erlbacher a K. Banks, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 4. decembra 2018,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 50 ZFEÚ.
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pánmi Andym Wightmanom, Rossom Greerom, Alynom Smithom, Davidom Martinom, pani Catherinou Stihlerovou, pánom Jolyonom Maughamom a pani Joannou Cherryovou na jednej strane a Secretary of State for Exiting the European Union (minister pre vystúpenie z Európskej únie, Spojené kráľovstvo) na druhej strane vo veci možnosti jednostranne odvolať oznámenie úmyslu Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska vystúpiť z Európskej únie.

Právny rámec

Medzinárodné právo

- 3 Viedenský dohovor o zmluvnom práve z 23. mája 1969 (*Zbierka zmlúv Organizácie Spojených národov*, zv. 1155, s. 331) vo svojich článkoch 65, 67 a 68 stanovuje:

„Článok 65 – Konanie o neplatnosti zmluvy, o jej zániku, o odstúpení od zmluvy alebo o prerušení jej vykonávania

1. Strana, ktorá sa na základe ustanovení tohto dohovoru dovoľáva buď vady vo svojom súhlase byť viazaná zmluvou, alebo dôvodu pre popretie platnosti zmluvy, a to pre jej zánik, pre odstúpenie od nej alebo pre prerušenie jej vykonávania, musí svoju požiadavku oznámiť ostatným stranám. V oznámení musí byť uvedené zamýšľané opatrenie, pokiaľ ide o zmluvu, a jeho odôvodnenie.

2. Ak po uplynutí lehoty, ktorá s výnimkou prípadov osobitnej naliehavosti, nemá byť kratšia ako tri mesiace odo dňa po tom, čo došlo oznámenie, žiadna strana nevznesie námietku, môže strana, ktorá urobila oznámenie, vykonať zamýšľané opatrenie spôsobom uvedeným v článku 67.

3. Ak však niektorá z ostatných strán vzniesla námietku, sú strany povinné hľadať riešenie prostriedkami uvedenými v článku 33 Charty Organizácie Spojených národov.

...

Článok 67 – Listiny o vyhlásení zmluvy za neplatnú, za zaniknutú, o odstúpení od zmluvy alebo o prerušení jej vykonávania

1. Oznámenie podľa článku 65 ods. 1 sa musí urobiť písomne.

2. Akýkoľvek úkon vyhlasujúci zmluvu za neplatnú alebo za zaniknutú alebo úkon, ktorým sa od zmluvy odstupuje alebo sa prerušuje jej vykonávanie na základe ustanovenia zmluvy alebo na základe článku 65 ods. 2 alebo 3 sa musí urobiť vo forme listiny, ktorá sa zasiela ostatným stranám. Ak listina nie je podpísaná hlavou štátu, predsedom vlády alebo ministrom zahraničných vecí, môže sa od zástupcu štátu, ktorý robí oznámenie, požadovať predloženie plnomocenstva.

Článok 68 – Odvolanie oznámení a listín uvedených v článkoch 65 a 67

Oznámenie alebo listina uvedené v článkoch 65 a 67 môžu byť odvolané kedykoľvek predtým, než nadobudnú platnosť.“

Právo Únie

- 4 Podľa článku 1 druhého odseku Zmluvy o EÚ predstavuje táto zmluva novú etapu v procese utvárania čoraz užšieho spojenectva medzi národmi Európy, v ktorom sa prijímajú rozhodnutia čo najotvorenejšie a čo najbližšie k občanovi.

- 5 Článok 2 ZEÚ stanovuje:

„Únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám. Tieto hodnoty sú spoločné členským štátom v spoločnosti, v ktorej prevláda pluralizmus, nediskriminácia, tolerancia, spravodlivosť, solidarita a rovnosť medzi ženami a mužmi.“

6 Podľa článku 50 ZEÚ:

„1. Každý členský štát sa môže rozhodnúť vystúpiť z Únie v súlade so svojimi ústavnými požiadavkami.

2. Členský štát, ktorý sa rozhodne vystúpiť, oznámi svoj úmysel Európskej rade. V zmysle usmernení Európskej rady Únia dojedná a uzavrie s takým štátom dohodu, ktorá ustanoví spôsob jeho vystúpenia, pričom zohľadní rámec jeho budúcich vzťahov s Úniou. Táto dohoda sa dojedná v súlade s článkom 218 ods. 3 [ZFEÚ]. Uzatvára ju v mene Únie Rada, ktorá sa uznáva kvalifikovanou väčšinou po udelení súhlasu Európskeho parlamentu.

3. Zmluvy sa prestanú vzťahovať na dotknutý členský štát odo dňa nadobudnutia platnosti dohody o vystúpení alebo v prípade, ak sa tak nestane, dva roky po oznámení uvedenom v odseku 2, pokiaľ Európska rada jednomyseľne nerozhodne o predĺžení tejto lehoty po dohode s dotknutým členským štátom.

4. Na účely odsekov 2 a 3 sa člen Európskej rady alebo Rady, ktorý zastupuje vystupujúci členský štát, nezúčastňuje na rokovaníach alebo rozhodnutiach Rady alebo Európskej rady, ktoré sa ho týkajú.

Kvalifikovaná väčšina je vymedzená v súlade s článkom 238 ods. 3 písm. b) [ZFEÚ].

5. Ak štát, ktorý vystúpil z Únie, opätovne požiadava o pristúpenie, takáto žiadosť podlieha postupu uvedenému v článku 49.“

Právo Spojeného kráľovstva

7 European Union (Notification of Withdrawal) Act 2017 (zákon o oznámení úmyslu vystúpiť z Európskej únie z roku 2017) stanovuje:

„...“

1 Právomoc oznámiť vystúpenie z [Únie]:

1. Predseda vlády môže v súlade s článkom 50 ods. 2 ZEÚ oznámiť úmysel Spojeného kráľovstva vystúpiť z [Únie].
2. Toto ustanovenie sa uplatní bez ohľadu na akékoľvek ustanovenie European Communities Act 1972 [(zákon o Európskych spoločenstvách z roku 1972)] alebo ustanovenie prijaté na jeho základe alebo akékoľvek iné legislatívne opatrenie.

...“

8 § 13 European Union (Withdrawal) Act 2018 (zákon o vystúpení z Európskej únie z roku 2018), ktorý bol vyhlásený 26. júna 2018, stanovuje:

„1. Dohodu o vystúpení možno ratifikovať iba vtedy, ak

- a) minister Spojeného kráľovstva predložil každej snemovni parlamentu
 - i) vyhlásenie, že sa dosiahla politická dohoda;
 - ii) kópiu dojednanej dohody o vystúpení a
 - iii) kópiu rámca budúcich vzťahov;
- b) dojednaná dohoda o vystúpení a rámec budúcich vzťahov boli schválené uznesením House of Commons [Dolná snemovňa] o návrhu, ktorý predložil minister Spojeného kráľovstva;
- c) minister Spojeného kráľovstva predložil House of Lords [Snemovňa lordov] návrh, aby uvedená snemovňa vzala dojednanú dohodu o vystúpení a rámec budúcich vzťahov na vedomie, a
 - i) Snemovňa lordov viedla o návrhu rozpravu, alebo

- ii) Snemovňa lordov neukončila rozpravu o návrhu pred uplynutím lehoty piatich zasadacích dní Snemovne lordov, ktorá začína plynúť prvým zasadacím dňom Snemovne lordov nasledujúcim po dni, keď Dolná snemovňa prijala uznesenie uvedené v písmene b),

a

- d) parlament prijal zákon, ktorý obsahuje ustanovenia o vykonaní dohody o vystúpení.

- 2. Pokiaľ je to možné, minister Spojeného kráľovstva prijme nevyhnutné opatrenia, aby bol návrh uvedený v odseku 1 písm. b) predmetom rozpravy v Dolnej snemovni a aby o ňom Dolná snemovňa hlasovala predtým, ako Európsky parlament v súlade s článkom 50 ods. 2 [ZEÚ] rozhodne o udelení súhlasu s tým, aby Rada v mene [Únie] uzavrela dohodu o vystúpení.

...“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 9 Po referende, ktoré sa uskutočnilo 23. júna 2016 v Spojenom kráľovstve, sa väčšina vyslovila v prospech vystúpenia tohto členského štátu z Únie. Dňa 29. marca 2017 Prime Minister (predsedníčka vlády, Spojené kráľovstvo), ktorá bola na tento účel poverená zákonom o oznámení úmyslu vystúpiť z Európskej únie z roku 2017, oznámila Európskej rade úmysel Spojeného kráľovstva vystúpiť z Únie na základe článku 50 ZEÚ.
- 10 Dňa 19. decembra 2017 sa navrhovatelia vo veci samej, medzi ktorými sa nachádzajú jeden poslanec Parliament of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland (Parlament Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska, ďalej len „Parlament Spojeného kráľovstva“), dvaja poslanci Scottish Parliament (Škótsky parlament, Spojené kráľovstvo) a traja poslanci Európskeho parlamentu, obrátili na Court of Session (Scotland) [Vrchný súd (Škótsko), Spojené kráľovstvo] s návrhom na súdne preskúmanie (*judicial review*) smerujúcim k vydaniu deklaratórneho rozsudku (*declarator*), pričom žiadali o spresnenie toho, či, kedy a akým spôsobom možno uvedené oznámenie jednostranne odvolať. Títo navrhovatelia, na podporu ktorých vstúpili do konania ako vedľajší účastníci konania ďalší dvaja poslanci Parlamentu Spojeného kráľovstva, sa pýtajú, či možno oznámenie podľa článku 50 ZEÚ jednostranne odvolať pred uplynutím lehoty dvoch rokov stanovenej v tomto článku s tým účinkom, že ak by bolo oznámenie Spojeného kráľovstva odvolané, tento členský štát by zotrval v Únii. Požiadali Court of Session (Scotland) [Vrchný súd (Škótsko)], aby sa v tejto veci obrátil na Súdny dvor s prejudiciálnou otázkou. Minister pre vystúpenie z Európskej únie voči tomu vzniesol námietku, pričom tvrdil, že otázka je hypotetická a akademická vzhľadom na pozíciu vlády Spojeného kráľovstva, podľa ktorej nebude oznámenie odvolané.
- 11 Rozhodnutím z 8. júna 2018 sa Lord Ordinary (prvostupňový sudca, Spojené kráľovstvo) odmietol obrátiť na Súdny dvor s otázkou, pričom návrh na súdne preskúmanie zamietol jednak z dôvodu, že otázka je z hľadiska pozície Spojeného kráľovstva hypotetická a že skutkové okolnosti, ktoré by boli základom na položení otázky Súdnemu dvoru, nemôžu byť s istotou preukázané, a jednak z dôvodu, že otázka by zasahovala do parlamentnej zvrchovanosti a nepatrí do právomoci vnútroštátneho súdu.
- 12 Navrhovatelia vo veci samej sa proti tomuto rozhodnutiu odvolali na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.
- 13 Vnútroštátny súd zdôrazňuje, že podľa § 13 zákona o vystúpení z Európskej únie z roku 2018 musí byť v súvislosti s výsledkom rokovaní medzi Spojeným kráľovstvom a Úniou podľa článku 50 ZEÚ získaný súhlas Parlamentu Spojeného kráľovstva. Konkrétne dohoda o vystúpení môže byť ratifikovaná len vtedy, ak túto dohodu, ako aj rámec budúcich vzťahov medzi Spojeným kráľovstvom a Úniou schváli uznesením Dolná snemovňa a prejedná ich Snemovňa lordov. V prípade, že k tomuto schváleniu nedôjde, musí vláda Spojeného kráľovstva oznámiť, aký ďalší postup navrhuje. V prípade, že predseda

vlády pred 21. januárom 2019 vyhlási, že v zásade nemožno dosiahnuť nijakú dohodu, táto vláda má povinnosť opätovne oznámiť, aký postup navrhuje, a tento návrh predložiť obom snemovniam Parlamentu Spojeného kráľovstva.

- 14 Vnútroštátny súd uvádza, že ak by prípadná dohoda medzi Spojeným kráľovstvom a Úniou nebola schválená a nenastali by žiadne iné skutočnosti, Zmluvy sa na tento členský štát prestanú vzťahovať 29. marca 2019 a uvedený členský štát k tomuto dňu automaticky vystúpi z Únie.
- 15 Uznesením z 21. septembra 2018 vnútroštátny súd rozhodol, že odvolanie podané proti rozhodnutiu Lord Ordinary (prvostupňový sudca) je prípustné, a vyhovel žiadosti navrhovateľov vo veci samej smerujúcej k tomu, aby bol podaný návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ. Vnútroštátny súd sa domnieva, že polozenie otázky Súdnemu dvoru, či z hľadiska práva môže členský štát jednostranne odvolať oznámenie vykonané na základe článku 50 ods. 2 ZEÚ a zotrvať tak v Únii, nie je ani akademické, ani predčasné. Uvedený súd usudzuje, že v tejto súvislosti existujú pochybnosti, a odpoveď Súdneho dvora objasní možnosti, ktoré majú k dispozícii poslanci Dolnej snemovne v prípade, že sa budú vyslovovať k prípadnej dohode medzi Spojeným kráľovstvom a Úniou. Konkrétne na základe takejto odpovede budú vedieť, či existujú nie dve, ale tri možnosti, a to vystúpenie z Únie bez dohody, vystúpenie z Únie s dohodou, ktorá im bude predložená, alebo odvolanie oznámenia úmyslu vystúpiť a zotrvanie Spojeného kráľovstva v Únii.
- 16 Za týchto podmienok Court of Session, Inner House, First Division (Scotland) [Vrchný súd, odvolací senát, prvé oddelenie (Škótsko), Spojené kráľovstvo] rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:
- „V prípade, že členský štát oznámil Európskej rade v súlade s článkom 50 Zmluvy o fungovaní Európskej únie svoj úmysel vystúpiť z Európskej únie, umožňuje právo Únie, aby oznamujúci členský štát jednostranne odvolal uvedené oznámenie, a pokiaľ áno, za akých podmienok a s akými účinkami vo vzťahu k zotrvaní členského štátu v Európskej únii?“
- 17 Vláda Spojeného kráľovstva požiadala vnútroštátny súd o povolenie podať odvolanie proti uzneseniu z 21. septembra 2018, uvedenému v bode 15 tohto rozsudku, a proti uzneseniu z 3. októbra 2018, na základe ktorého tento vnútroštátny súd podal prejednávany návrh na začatie prejudiciálneho konania. Vzhľadom na to, že táto žiadosť bola zamietnutá rozhodnutím z 8. novembra 2018, táto vláda sa obrátila na Supreme Court of the United Kingdom (Najvyšší súd Spojeného kráľovstva) so žiadosťou o povolenie podať odvolanie proti týmto dvom uzneseniam. Táto žiadosť bola zamietnutá uznesením Supreme Court of the United Kingdom (Najvyšší súd Spojeného kráľovstva) z 20. novembra 2018.

Konanie pred Súdnym dvorom

- 18 Vnútroštátny súd navrhol, aby sa uplatnilo skrátené konanie upravené v článku 105 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.
- 19 Predseda Súdneho dvora vyhovel tomuto návrhu uznesením z 19. októbra 2018, Wightman a i. (C-621/18, EU:C:2018:851).

O prejudiciálnej otázke

O prípustnosti

- 20 Vláda Spojeného kráľovstva tvrdí, že prejudiciálna otázka je neprípustná, pretože je hypotetická. Konkrétne táto vláda zdôrazňuje, že nebol prijatý žiadny návrh aktu o odvolaní oznámenia úmyslu Spojeného kráľovstva vystúpiť z Únie a o žiadnom takomto akte sa ani neuvažuje, že vo veci samej neexistuje nijaký spor a že cieľom položenej otázky je v skutočnosti získať poradné stanovisko k ústavnoprávnej otázke, a to k správneému výkladu článku 50 ZEÚ a aktov prijatých na jeho základe.
- 21 Podľa uvedenej vlády neexistuje nijaký konkrétny spor, pretože prejudiciálna otázka sa týka skutočností, ktoré nenastali a v prípade ktorých nie je ani isté, že nastanú. Vláda Spojeného kráľovstva uvádza, že jej zámerom bolo vždy, ako stále opakuje, rešpektovať výsledok referenda tým, že vykoná oznámenie podľa článku 50 ZEÚ, a teda pristúpi k vystúpeniu z Únie, či už na základe dohody alebo bez akejkoľvek dohody.
- 22 Podľa vlády Spojeného kráľovstva sa otázka v skutočnosti týka právnych dôsledkov inej situácie, než o akú ide v súčasnosti. Na jednej strane z tejto otázky vyplýva, že Spojené kráľovstvo sa z iniciatívy svojho Parlamentu alebo akýmkoľvek iným spôsobom pokúsi odvolať oznámenie, a na druhej strane, že Európska komisia alebo ostatných 27 členských štátov budú namietat' voči tomuto odvolaniu, pretože jedine takáto námietka by mohla viesť k sporu.
- 23 Podľa vlády Spojeného kráľovstva predstavuje podanie návrhu vo veci samej spolu s návrhom na začatie prejudiciálneho konania s cieľom získať právne stanovisko Súdneho dvora obchádzanie pravidiel Zmluvy o FEÚ v oblasti prostriedkov nápravy, aktívnej legitímácie a lehôt. Táto vláda pripomína, že konanie o stanovisku je upravené v článku 218 ods. 11 ZFEÚ a možno ho začať len vtedy, ak sa nastoľuje otázka zlučiteľnosti návrhu medzinárodnej dohody so Zmluvami.
- 24 V prípade, že by Spojené kráľovstvo odvolalo svoje oznámenie a vyvolalo spor s ostatnými členskými štátmi a inštitúciami Únie, jedinými možnými prostriedkami nápravy by tak boli priame žaloby.
- 25 Komisia sa tiež domnieva, že rozhodnutie, ktoré vydá vnútroštátny súd po tom, čo mu Súdny dvor poskytne odpoveď na jeho prejudiciálnu otázku, nebude mať voči účastníkom konania vo veci samej nijaké záväzné účinky, takže táto otázka je hypotetická. Na pojednávaní však uznala, že vo veci samej existuje spor.
- 26 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že prináleží iba vnútroštátnemu súdu, ktorý prejednáva spor a ktorý nesie zodpovednosť za následné súdne rozhodnutie, aby so zreteľom na osobitosti veci posúdil tak potrebu rozhodnutia v prejudiciálnom konaní pre vydanie svojho rozsudku, ako aj relevantnosť otázok, ktoré kladie Súdnemu dvoru. V dôsledku toho, ak sa položené otázky týkajú výkladu určitého predpisu práva Únie, Súdny dvor je v zásade povinný rozhodnúť (rozsudky zo 16. júna 2015, Gauweiler a i., C-62/14, EU:C:2015:400, bod 24, ako aj zo 7. februára 2018, American Express, C-304/16, EU:C:2018:66, bod 31).
- 27 Z toho vyplýva, že pre otázky týkajúce sa výkladu práva Únie platí prezumpcia relevantnosti. Súdny dvor teda môže odmietnuť rozhodovať o prejudiciálnej otázke položenej vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad predpisu Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém, alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými ani právnymi podkladmi potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré mu boli položené (rozsudky zo 16. júna 2015, Gauweiler a i., C-62/14, EU:C:2015:400, bod 25, ako aj zo 7. februára 2018, American Express, C-304/16, EU:C:2018:66, bod 32).

- 28 Navyše treba pripomenúť, že v súlade s ustálenou judikatúrou odôvodnením návrhu na začatie prejudiciálneho konania nie je formulovanie poradných názorov na všeobecné alebo hypotetické otázky, ale potreba, ktorá je vnútorne spätá s efektívnym riešením určitého sporu (rozsudok z 28. marca 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, bod 194 a citovaná judikatúra; pozri v tomto zmysle tiež rozsudky zo 16. decembra 1981, Foglia, 244/80, EU:C:1981:302, bod 18, a z 12. júna 2008, Gourmet Classic, C-458/06, EU:C:2008:338, bod 26).
- 29 V prejednávanej veci treba uviesť, že na vnútroštátny súd bolo podané odvolanie proti rozhodnutiu, ktoré vydal prvostupňový sudca v rámci konania o návrhu na vydanie deklaratórneho rozsudku týkajúceho sa otázky, či možno oznámenie úmyslu Spojeného kráľovstva vystúpiť z Únie vykonané v súlade s článkom 50 ZEÚ jednostranne odvolať pred uplynutím lehoty dvoch rokov stanovenej v uvedenom článku s tým účinkom, že pokiaľ by bolo uvedené oznámenie odvolané, Spojené kráľovstvo by zotrvalo v Únii. Vnútroštátny súd v tejto súvislosti uvádza, že mu prináleží rozhodnúť o tejto skutočnej a aktuálnej právnej otázke, ktorá viedla k sporu a ktorá má značný praktický význam. Tento súd zdôrazňuje, že jednému z navrhovateľov, ako aj obom vedľajším účastníkom konania vo veci samej, ktorí sú poslancami Parlamentu Spojeného kráľovstva, prináleží vysloviť sa k vystúpeniu Spojeného kráľovstva z Únie a najmä podľa § 13 zákona o vystúpení z Európskej únie z roku 2018 k ratifikácii dohody dojednanej medzi vládou Spojeného kráľovstva a Úniou podľa článku 50 ZEÚ. Vnútroštátny súd spresňuje, že títo poslanci Parlamentu Spojeného kráľovstva majú záujem na získaní odpovede na túto právnu otázku, keďže tá umožní objasniť možnosti, ktoré majú k dispozícii pri výkone svojich parlamentných mandátov.
- 30 Súdnemu dvoru však neprislúcha spochybňovať posúdenie, ktoré vykonal vnútroštátny súd v prípade prípustnosti návrhu vo veci samej a ktoré v rámci prejudiciálneho konania patrí do právomoci vnútroštátneho súdu, ani preverovať, či rozhodnutie vnútroštátneho súdu bolo prijaté v súlade s vnútroštátnymi pravidlami o organizácii súdov a o súdnych konaniach (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 16. júna 2015, Gauweiler a i., C-62/14, EU:C:2015:400, bod 26, ako aj zo 7. februára 2018, American Express, C-304/16, EU:C:2018:66, bod 34). V prejednávanej veci vnútroštátny súd zamietol námietky neprípustnosti, ktoré pred ním vzniesla vláda Spojeného kráľovstva v súvislosti s hypotetickou a akademickou povahou návrhu vo veci samej. Z toho vyplýva, že tvrdenia vlády Spojeného kráľovstva a Komisie v rozsahu, v akom smerujú k spochybneniu prípustnosti tohto návrhu, nemajú vplyv na posúdenie prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. marca 2007, Unibet, C-432/05, EU:C:2007:163, bod 33).
- 31 Navyše okolnosť, že návrh vo veci samej má deklaratórnu povahu, nebráni tomu, aby Súdny dvor rozhodol o prejudiciálnej otázke, keďže vnútroštátne právo umožňuje, aby bol tento návrh podaný, a táto otázka zodpovedá objektívnej potrebe vyriešiť spor, ktorý bol riadne predložený vnútroštátnemu súdu (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. decembra 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, bod 65, ako aj zo 16. júna 2015, Gauweiler a i., C-62/14, EU:C:2015:400, bod 28).
- 32 Pred vnútroštátnym súdom teda skutočne existuje prebiehajúci spor, a to aj napriek tomu, že sa odporca vo veci samej rozhodol, že sa nebude vyjadrovať k meritu otázky položenej navrhovateľmi vo veci samej, pričom sa obmedzil iba na tvrdenie, že ich návrh je neprípustný (pozri v tomto zmysle rozsudok z 8. júla 2010, Afton Chemical, C-343/09, EU:C:2010:419, body 11 a 15).
- 33 Pokiaľ ide o relevantnosť prejudiciálnej otázky, tá je nepochybná, pretože táto otázka sa týka výkladu ustanovenia práva Únie, v tomto prípade primárneho práva, a práve uvedená otázka je predmetom sporu vo veci samej.
- 34 V dôsledku toho nie je zjavné, že by položená otázka týkajúca sa výkladu článku 50 ZEÚ nemala nijakú súvislosť s realitou ani s predmetom sporu vo veci samej alebo že by sa týkala hypotetického problému.

- 35 Pokiaľ ide o tvrdenie uvedené v bode 23 tohto rozsudku, podľa ktorého sa vnútroštátny súd snaží o získanie stanoviska Súdneho dvora bez toho, aby dodržal postup podľa článku 218 ods. 11 ZFEÚ, treba uviesť, že vnútroštátny súd nežiada Súdny dvor o stanovisko k zlučiteľnosti Úniou zamýšľanej dohody so Zmluvami, ale žiada ho o výklad ustanovenia práva Únie na účely vydania rozhodnutia v konaní vo veci samej.
- 36 Z toho vyplýva, že prejudiciálna otázka je prípustná.

O veci samej

- 37 Navrhovatelia, ako aj vedľajší účastníci konania vo veci samej konštatujú, že článok 50 ZEÚ neobsahuje žiadne výslovné pravidlo týkajúce sa odvolania oznámenia úmyslu vystúpiť z Únie, pričom tvrdia, že takéto právo existuje a má jednostrannú povahu. Toto právo – podobne ako samotné právo na vystúpenie zakotvené v článku 50 ods. 1 ZEÚ – však možno vykonať len pri dodržaní ústavných požiadaviek dotknutého členského štátu. Podľa týchto účastníkov konania vo veci samej postup vystúpenia prebieha dovtedy, kým dotknutý členský štát zamýšľa vystúpiť z Únie, avšak tento postup skončí, ak pred uplynutím lehoty stanovenej v článku 50 ods. 3 ZEÚ zmení tento členský štát názor a rozhodne sa, že z Únie už nebude vystupovať.
- 38 Rada a Komisia, ktoré majú rovnaký názor, podľa ktorého má členský štát právo odvolať oznámenie svojho úmyslu vystúpiť predtým, ako sa naň prestanú vzťahovať Zmluvy, spochybňujú jednostrannú povahu tohto práva.
- 39 Podľa týchto inštitúcií by uznanie práva na jednostranné odvolanie umožnilo členskému štátu, ktorý oznámil svoj úmysel vystúpiť, obísť pravidlá stanovené v článku 50 ods. 2 a 3 ZEÚ, ktorých účelom je umožniť náležitý priebeh vystúpenia, a otvorilo by cestu k zneužitiam zo strany dotknutého členského štátu na úkor Únie a jej inštitúcií.
- 40 Rada a Komisia tvrdia, že dotknutý členský štát by tak mohol uplatniť svoje právo na odvolanie krátko pred uplynutím lehoty stanovenej v článku 50 ods. 3 ZEÚ a bezprostredne po tomto uplynutí oznámiť nový úmysel vystúpiť, v dôsledku čoho by začala plynúť nová lehota dvoch rokov na dojednanie. Členský štát by tak *de facto* disponoval časovo neobmedzeným právom na dojednanie svojho vystúpenia a lehotu stanovenú v článku 50 ods. 3 ZEÚ by zbavil jej potrebného účinku.
- 41 Okrem toho podľa týchto inštitúcií by členský štát mohol kedykoľvek využiť svoje právo na odvolanie ako vyjednávací nástroj. V prípade, že by mu podmienky dohody o vystúpení nevyhovovali, mohol by hroziť odvolaním svojho oznámenia, a tým vytvárať tlak na inštitúcie Únie, aby vo svoj prospech zlepšil podmienky tejto dohody.
- 42 S cieľom predísť takémuto riziku preto Rada a Komisia navrhujú vykladať článok 50 ZEÚ v tom zmysle, že umožňuje odvolanie, ale výlučne len vtedy, ak s tým Európska rada jednomyselne súhlasí.
- 43 Vláda Spojeného kráľovstva sa nevyjadrila k právu členského štátu, ktorý oznámil svoj úmysel vystúpiť z Únie podľa článku 50 ZEÚ, odvolať takéto oznámenie.
- 44 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že zakladajúce Zmluvy, ktoré predstavujú základnú ústavnú listinu Únie (rozsudok z 23. apríla 1986, Les Verts/Parlament, 294/83, EU:C:1986:166, bod 23), na rozdiel od bežných medzinárodných zmlúv ustanovili nový právny poriadok s vlastnými inštitúciami, v ktorého prospech štáty, ktoré sú jej členmi, v čoraz širších oblastiach obmedzili svoje zvrchované práva a ktorého subjektmi sú nielen členské štáty, ale aj ich štátni príslušníci [stanovisko 2/13 (Prístupenie Únie k EDLP) z 18. decembra 2014, EU:C:2014:2454, bod 157 a citovaná judikatúra].

- 45 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora je táto autonómia práva Únie v porovnaní s právom členských štátov, ako aj medzinárodným právom odôvodnená vzhľadom na podstatné charakteristické znaky Únie a jej práva, týkajúce sa okrem iného ústavnej štruktúry Únie a samotnej podstaty uvedeného práva. Právo Únie sa totiž vyznačuje tým, že vychádza z autonómneho prameňa tvoreného Zmluvami, svojou prednosťou pred právom členských štátov a priamym účinkom celého množstva ustanovení uplatniteľných tak vo vzťahu k ich štátnym príslušníkom, ako aj vo vzťahu k samotným členským štátom. Tieto charakteristické znaky viedli k štruktúrovanému systému navzájom závislých zásad, pravidiel a právnych vzťahov, ktorými sú vzájomne viazané samotná Únia a jej členské štáty, ako aj členské štáty medzi sebou (rozsudok zo 6. marca 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, bod 33 a citovaná judikatúra).
- 46 Položenú otázku treba teda preskúmať práve z hľadiska Zmlúv ako celku.
- 47 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora je pri výklade ustanovenia práva Únie potrebné zohľadniť nielen znenie ustanovenia a ciele, ktoré sleduje, ale aj kontext a ustanovenia práva Únie ako celok. Aj vývoj ustanovenia práva Únie môže obsahovať relevantné prvky pre jeho výklad (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. novembra 2012, Pringle, C-370/12, EU:C:2012:756, bod 135; rozsudky z 3. októbra 2013, Inuit Tapiriit Kanatami a i./Parlament a Rada, C-583/11 P, EU:C:2013:625, bod 50 a citovanú judikatúru, ako aj zo 17. marca 2016, Parlament/Komisia, C-286/14, EU:C:2016:183, bod 43).
- 48 Pokiaľ ide o znenie článku 50 ZEÚ, treba konštatovať, že tento článok sa výslovne nezaobera otázkou odvolania oznámenia úmyslu vystúpiť. Výslovne ju nezakazuje ani nedovoľuje.
- 49 Ako uviedol generálny advokát v bodoch 99 až 102 svojich návrhov, zo znenia článku 50 ods. 2 ZEÚ preto vyplýva, že členský štát, ktorý sa rozhodne vystúpiť, musí oznámiť svoj „úmysel“ Európskej rade. Úmysel vzhľadom na svoju povahu však nie je ani definitívny, ani neodvolateľný.
- 50 Navyše článok 50 ods. 1 ZEÚ stanovuje, že každý členský štát sa môže rozhodnúť vystúpiť z Únie v súlade so svojimi ústavnými požiadavkami. Z toho vyplýva, že dotknutý členský štát nie je povinný prijať svoje rozhodnutie po dohode s ostatnými členskými štátmi ani s inštitúciami Únie. Rozhodnutie o vystúpení je výlučne výsledkom vôle tohto členského štátu pri dodržaní jeho ústavných požiadaviek, a teda závisí len na jeho zvrchovanej voľbe.
- 51 Článok 50 ods. 2 a 3 ZEÚ ďalej stanovuje postup, ktorý treba dodržať v prípade rozhodnutia o vystúpení. Ako Súdny dvor rozhodol v rozsudku z 19. septembra 2018, RO (C-327/18 PPU, EU:C:2018:733, bod 46), tento postup zahŕňa v prvom rade Európskej rade adresované oznámenie úmyslu vystúpiť z Únie, v druhom rade dojednanie a uzavretie dohody, ktorá stanoví spôsob vystúpenia s prihliadnutím na budúce vzťahy medzi dotknutým štátom a Úniou, a v treťom rade vlastné vystúpenie z Únie ku dňu nadobudnutia platnosti tejto dohody alebo v prípade, ak sa tak nestane, dva roky po oznámení Európskej rade, pokiaľ tá jednomyselne nerozhodne o predĺžení tejto lehoty po dohode s dotknutým členským štátom.
- 52 Článok 50 ods. 2 ZEÚ odkazuje na článok 218 ods. 3 ZFEÚ, podľa ktorého Komisia predkladá odporúčania Rade, ktorá prijme rozhodnutie poverujúce na začatie rokovaní a vymenúvajúce vyjednávača alebo vedúceho negociačného tímu Únie.
- 53 Článok 50 ods. 2 ZEÚ tak vymedzuje úlohu jednotlivých inštitúcií v rámci postupu, ktorý treba dodržať na účely dojednania a uzavretia dohody o vystúpení, pričom na toto uzavretie je potrebné, aby sa Rada uzniesla kvalifikovanou väčšinou po udelení súhlasu Európskeho parlamentu.
- 54 Článok 50 ZEÚ vo svojom odseku 3 tiež upravuje okamih, keď nastanú účinky vystúpenia dotknutého členského štátu z Únie, pričom stanovuje, že Zmluvy sa na tento členský štát prestanú vzťahovať o dňa nadobudnutia platnosti dohody o vystúpení alebo v prípade, ak sa tak nestane, dva roky po

oznámení členského štátu o svojom úmysle vystúpiť. Táto maximálna lehota dvoch rokov po tomto oznámení sa uplatňuje v prípade, že členovia Európskej rady jednomyselne a po dohode s dotknutým členským štátom nerozhodnú o jej predĺžení.

- 55 Po vystúpení z Únie môže dotknutý členský štát opätovne požiadať o pristúpenie k Únii na základe postupu uvedeného v článku 49 ZEÚ.
- 56 Z toho vyplýva, že článok 50 ZEÚ sleduje dvojaký cieľ, a to jednak zakotviť zvrchované právo členského štátu vystúpiť z Únie a jednak stanoviť postup, ktorého účelom je umožniť, aby sa takéto vystúpenie uskutočnilo náležitým spôsobom.
- 57 Ako uviedol generálny advokát v bodoch 94 a 95 svojich návrhov, zvrchovaná povaha práva na vystúpenie zakotveného v článku 50 ods. 1 ZEÚ pritom svedčí v prospech existencie práva dotknutého členského štátu odvolať oznámenie svojho úmyslu vystúpiť z Únie kedykoľvek pred nadobudnutím platnosti dohody o vystúpení uzavretej medzi Úniou a týmto členským štátom alebo v prípade, ak sa tak nestane, pred uplynutím lehoty dvoch rokov stanovenej v článku 50 ods. 3 ZEÚ, ktorú možno prípadne predĺžiť v súlade s týmto posledným uvedeným ustanovením.
- 58 Vzhľadom na neexistenciu výslovného ustanovenia upravujúceho odvolanie oznámenia úmyslu vystúpiť podlieha toto odvolanie pravidlám, ktoré článok 50 ods. 1 ZEÚ stanovuje v prípade samotného vystúpenia, takže o tomto odvolaní možno rozhodnúť jednostranne v súlade s ústavnými požiadavkami dotknutého členského štátu.
- 59 Odvolanie oznámenia úmyslu vystúpiť zo strany členského štátu predtým, než nastane niektorá zo skutočností uvedených v bode 57 tohto rozsudku, je odrazom jeho zvrchovaného rozhodnutia zachovať si status členského štátu Únie, t. j. status, ktorý sa v dôsledku uvedeného oznámenia nepozastavil ani nezmenil (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. septembra 2018, RO, C-327/18 PPU, EU:C:2018:733, bod 45), s jedinou výhradou ustanovení článku 50 ods. 4 ZEÚ.
- 60 Takéto odvolanie sa tak podstatne odlišuje od prípadnej žiadosti dotknutého členského štátu smerujúcej k tomu, aby Európska rada predĺžila lehota dvoch rokov stanovenú v článku 50 ods. 3 ZEÚ, takže analógiu, ktorú sa medzi týmto odvolaním a takouto žiadosťou o predĺženie lehoty snažia presadiť Rada a Komisia, nemožno pripustiť.
- 61 Pokiaľ ide o kontext článku 50 ZEÚ, treba odkázať na trináste odôvodnenie preambuly Zmluvy o EÚ, prvé odôvodnenie preambuly Zmluvy o FEÚ, ako aj na článok 1 ZEÚ, z ktorých vyplýva, že cieľom Zmlúv je vytvoriť čoraz užšie spojenectvo medzi národmi Európy, a zároveň na druhé odôvodnenie preambuly Zmluvy o FEÚ, z ktorého vyplýva, že cieľom Únie je odstraňovať prekážky, ktoré rozdeľujú Európu.
- 62 Takisto treba zdôrazniť význam hodnôt slobody a demokracie, uvedené v druhom a štvrtom odôvodnení preambuly Zmluvy o EÚ, ktoré patria medzi spoločné hodnoty uvedené v článku 2 tejto Zmluvy, ako aj v preambule Charty základných práv Európskej únie a ktoré v tomto zmysle patria medzi samotné základy právneho poriadku Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. septembra 2008, Kadi a Al Barakaat International Foundation/Rada a Komisia, C-402/05 P a C-415/05 P, EU:C:2008:461, body 303 a 304).
- 63 Ako vyplýva z článku 49 ZEÚ, ktorý stanovuje možnosť každého európskeho štátu požiadať o členstvo v Únii a ktorého náprotivkom je článok 50 ZEÚ týkajúci sa práva na vystúpenie, Únia zoskupuje štáty, ktoré sa slobodne a dobrovoľne prihlásili k týmto hodnotám, takže právo Únie spočíva na základnom predpoklade, že každý členský štát má so všetkými ostatnými členskými štátmi spoločné uvedené hodnoty a uznáva, že ostatné členské štáty majú tieto hodnoty s ním spoločné [pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. júla 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky súdneho systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 35].

- 64 Treba tiež uviesť, že keďže status občana Únie má byť základným statusom štátnych príslušníkov členských štátov (pozri v tomto zmysle rozsudky z 20. septembra 2001, Grzelczyk, C-184/99, EU:C:2001:458, bod 31; z 19. októbra 2004, Zhu a Chen, C-200/02, EU:C:2004:639, bod 25, ako aj z 2. marca 2010, Rottmann, C-135/08, EU:C:2010:104, bod 43), prípadné vystúpenie členského štátu z Únie môže významne zasiahnuť do práv všetkých občanov Únie, okrem iného aj do práva na voľný pohyb, pokiaľ ide o štátnych príslušníkov dotknutého členského štátu, ako aj štátnych príslušníkov ostatných členských štátov.
- 65 Ak za týchto podmienok určitý štát nemožno nútiť, aby proti svojej vôli pristúpil k Únii, nemožno ho ani nútiť, aby proti svojej vôli z Únie vystúpil.
- 66 Ak by však oznámenie úmyslu vystúpiť malo nevyhnutne viesť k vystúpeniu dotknutého členského štátu po uplynutí lehoty stanovenej v článku 50 ods. 3 ZEÚ, tento členský štát by mohol byť nútený opustiť Úniu v rozpore so svojou vôľou – vyjadrenou na základe demokratického postupu v súlade s jeho ústavnými požiadavkami – prehodnotiť svojej rozhodnutie vystúpiť z Únie, a teda zostať jej členom.
- 67 Treba konštatovať, že takýto výsledok by bol v rozpore s cieľmi a hodnotami pripomenutými v bodoch 61 a 62 tohto rozsudku. Konkrétne prípad, ak by členský štát, ktorý sa po oznámení svojho úmyslu vystúpiť z Únie v súlade so svojimi ústavnými požiadavkami a na základe demokratického postupu rozhodol odvolať oznámenie tohto úmyslu v rámci takéhoto postupu, bol nútený vystúpiť, by bol v rozpore s cieľom Zmlúv spočívajúcim vo vytvorení čoraz užšieho spojenectva medzi národmi Európy.
- 68 Vývoj článku 50 ZEÚ svedčí tiež v prospech výkladu tohto ustanovenia v tom zmysle, že členský štát má právo jednostranne odvolať oznámenie svojho úmyslu vystúpiť z Únie. Treba totiž uviesť, že znenie tohto článku je z veľkej časti prevzaté zo znenia doložky o vystúpení z Únie, ktorú po prvýkrát obsahoval návrh Zmluvy o Ústave pre Európu. Hoci pri formulovaní tejto doložky boli navrhované zmeny a doplnenia s cieľom umožniť vylúčenie členského štátu, zabrániť riziku zneužívania počas postupu vystupovania alebo tiež sťažiť rozhodnutie o vystúpení, tieto zmeny a doplnenia boli vždy zamietnuté z dôvodu, ktorý bol výslovne uvedený v pripomienkach k návrhu, a to že treba zachovať dobrovoľnú a jednostrannú povahu rozhodnutia o vystúpení.
- 69 Z týchto skutočností vyplýva, že oznámenie členského štátu o svojom úmysle vystúpiť nemôže nevyhnutne viesť k vystúpeniu tohto členského štátu z Únie. Naopak členský štát, ktorý prehodnotil svoje rozhodnutie vystúpiť z Únie, má právo odvolať uvedené oznámenie dovtedy, kým dohoda o vystúpení uzavretá medzi týmto členským štátom a Úniou nenadobudne platnosť, alebo ak takáto dohoda nebola uzavretá, kým neuplynie lehota dvoch rokov stanovená v článku 50 ods. 3 ZEÚ, ktorú možno prípadne predĺžiť v súlade s týmto posledným uvedeným ustanovením.
- 70 Tento záver je podporený ustanoveniami Viedenského dohovoru o zmluvnom práve, ktorý bol zohľadnený v rámci prípravných prác na Zmluve o Ústave pre Európu.
- 71 Za predpokladu, že by určitá zmluva na základe svojich ustanovení umožňovala odstúpenie od nej, článok 68 tohto dohovoru jednoznačne a bezpodmienečne spresňuje najmä to, že oznámenie o odstúpení od zmluvy uvedené v článkoch 65 a 67 uvedeného dohovoru možno odvolať kedykoľvek predtým, než zmluva nadobudne platnosť.
- 72 Pokiaľ ide o návrh Rady a Komisie spočívajúci v tom, aby právo členského štátu na odvolanie oznámenia svojho úmyslu vystúpiť podliehalo jednomyselnému schváleniu zo strany Európskej rady, takáto požiadavka by viedla k premene jednostranného zvrchovaného práva na podmienené právo, ktoré podlieha postupu schválenia. Takýto postup schválenia by bol pritom nezlučiteľný so zásadou pripomenutou v bodoch 65, 67 a 69 tohto rozsudku, podľa ktorej nemožno členský štát nútiť, aby proti svojej vôli vystúpil z Únie.

- 73 V prvom rade z toho vyplýva, že dovedy, kým dohoda o vystúpení uzavretá medzi dotknutým členským štátom a Úniou nenadobudne platnosť, alebo ak takáto dohoda nebola uzavretá, dovedy, kým neuplynie lehota dvoch rokov stanovená v článku 50 ods. 3 ZEÚ, ktorú možno prípadne predĺžiť v súlade s týmto posledným uvedeným ustanovením, tento členský štát, ktorý s výhradou článku 50 ods. 4 ZEÚ disponuje všetkými právami a na ktorý sa naďalej vzťahujú všetky povinnosti stanovené Zmluvami, si zachováva možnosť jednostranne odvolať oznámenie svojho úmyslu vystúpiť z Únie v súlade so svojimi ústavnými požiadavkami.
- 74 V druhom rade je na jednej strane potrebné, aby bolo odvolanie oznámenia úmyslu vystúpiť písomne oznámené Európskej rade a na druhej strane aby bolo jednoznačné a bezpodmienečné v tom zmysle, že sa ním potvrdzuje členstvo dotknutého členského štátu v Únii za nezmenených podmienok, pokiaľ ide o jeho status členského štátu, pričom na základe uvedeného odvolania sa končí postup vystúpenia.
- 75 Vzhľadom na všetky uvedené úvahy treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 50 ZEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že v prípade, že členský štát oznámil Európskej rade v súlade s týmto článkom svoj úmysel vystúpiť z Únie, uvedený článok tomuto členskému štátu umožňuje, aby dovedy, kým dohoda o vystúpení uzavretá medzi uvedeným členským štátom a Úniou nenadobudne platnosť, alebo ak takáto dohoda nebola uzavretá, dovedy, kým neuplynie lehota dvoch rokov stanovená v treťom odseku toho istého článku, ktorú možno prípadne predĺžiť v súlade s týmto odsekom, jednoznačne a bezpodmienečne jednostranne odvolal toto oznámenie prostredníctvom písomného oznámenia adresovaného Európskej rade po tom, čo dotknutý členský štát prijal rozhodnutie o odvolaní v súlade so svojimi ústavnými požiadavkami. Cieľom takéhoto odvolania je potvrdiť členstvo tohto členského štátu v Únii za nezmenených podmienok, pokiaľ ide o jeho status členského štátu, pričom na základe uvedeného odvolania sa končí postup vystúpenia.

O trovách

- 76 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (plénum) rozhodol takto:

Článok 50 ZEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že v prípade, že členský štát oznámil Európskej rade v súlade s týmto článkom svoj úmysel vystúpiť z Únie, uvedený článok tomuto členskému štátu umožňuje, aby dovedy, kým dohoda o vystúpení uzavretá medzi uvedeným členským štátom a Európskou úniou nenadobudne platnosť, alebo ak takáto dohoda nebola uzavretá, dovedy, kým neuplynie lehota dvoch rokov stanovená v treťom odseku toho istého článku, ktorú možno prípadne predĺžiť v súlade s týmto odsekom, jednoznačne a bezpodmienečne jednostranne odvolal toto oznámenie prostredníctvom písomného oznámenia adresovaného Európskej rade po tom, čo dotknutý členský štát prijal rozhodnutie o odvolaní v súlade so svojimi ústavnými požiadavkami. Cieľom takéhoto odvolania je potvrdiť členstvo tohto členského štátu v Európskej únii za nezmenených podmienok, pokiaľ ide o jeho status členského štátu, pričom na základe uvedeného odvolania sa končí postup vystúpenia.

Podpisy